



DVORCI I NASLJEĐE

# Sudbina derutnog dvorca Brezovica ostaje nepoznata, a nekoć su u njezinim dvoranama građani plesali, masoni vijećali a grofovi stolovali

Piše Ivana Horvatek

Autor: **Ured za blaga & misterije**  
03/08/2020, 18:11



"Kad pogledate sa svrha Mesničke ulice ili sa Štromajerovog šetališta, vidjet ćete na desno iza Savskog mosta prema Vukomeričkim goricama, nalijevo od Stupnika u simfoniji pitome ravnice dvije, tri bijele pjege: crkvu, župni dvor, a nalijevo u parku stari grad, plemički dvorac...To Vam je Brezovica. Za dva sata dobra pješačenja ste tamo... tu, pod starim, časnim ovim krovom, naučio sam i ja najveću ljudsku dužnost našu: da razumijemo našu zemlju i naš narod, da iznad svega na svijetu ljubimo domovinu i da svaku uvredu njoj nanesenu osjetimo kao mraz na vlastiti obraz, kao osobnu uvredu".

Zapis je ovo pjesnika Antuna Gustava Matoša iz prve polovice dvadesetog stoljeća koji govori o kasnobaroknom dvoru Brezovica koji se nalazi na južnim prilazima Zagrebu, usred današnjeg naselja Brezovica.



U vrijeme kada Matoš spominje Brezovicu, dani slave odavno su prošli. Prijelaz je s 19. u 20. stoljeće i dvor s okolnim perivojem je u vlasništvu veletrgovca Auscha i uskoro, 1912. godine prelazi u vlasništvo Zagrebačke nadbiskupije koja ga koristi kao rezidenciju sve do 1939. godine kada dekretom kardinala blaženog Alojzija Stepinca postaje samostan sestara Karmelićanki.



© Blaga&misterije

1946. godine, [Brezovica je nacionalizirana](#), odnosno oduzeta svećenstvu i postaje vrtlarska škola. 1955. godine, upisana je i zaštićena kao kulturno dobro po tadašnjim republičkim zakonima. U međuvremenu je Brezovica bila vrtlarska škola, potom hotel, restoran i konačno, 2007. vraćena je Zagrebačkoj nadbiskupiji.



Lipanj je 2020. godine i Brezovica posljednje desetljeće i pol nema stvarnu svrhu. Od kada je vraćena Kaptolu, bilo je nekoliko pokušaja revitalizacije i to uglavnom u umjetničke svrhe. No, takve inicijative nisu uspjеле staviti dvorac u bilo kakvu održivu funkciju.

Danas se čini kako je dvorac Brezovica zaboravljen od svih osim očajnika koji traže zaklon od ljudi i nevremena. Hladne i vlažne; dvorane čuvaju jedinstvene; raspadajuće prikaze junaka i odlučnih bitaka.



© Blaga&misterije

Pod lusterima i svjetлом svijeća; okruženi bakljama; nekoć su u Brezovici zasjedali **slobodni zidari**; bila je sjelo grofova **Drašković** i zaklon svima koji su mislima formirali ideju o slobodnoj zemlji.

Upravo je to trenutak o kojem u uvodu govori Matoš i koji simbolički prikazuje povijesni značaj Brezovice čija buduća namjena ostaje velika nepoznanica. Zagrebačka nadbiskupija u šturom odgovoru navodi kako zbog sanacije drugih sakralnih objekata koji su oštećeni uslijed potresa u Zagrebu, trenutno nema financija.



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije

Na drugi dio pitanja koje govori o planovima, odgovori izostaju. Brezovica ostaje napuštena i odnedavno, otvorena. Tijekom posljednjeg posjeta sredinom lipnja 2020. godine, reporteri portalra Blaga&misterije uočili su kako je u dvorac bilo ponovno provaljeno. Na jednom od prozora bila je razbijena drvena oputa i ući je bilo lako. Tragovi devastacije bili su prisutni posvuda.

U podrum više nije moguće ući jer su se stepenice urušile. Do Velike dvorane na prvom katu vode stepenice koje su u relativno dobrom stanju, no sama dvorana po kojoj je dvorac Brezovica najpoznatija, otkriva prizore uništenja koji prekrivaju vrijednu zakonom zaštićenu kulturnu baštinu.

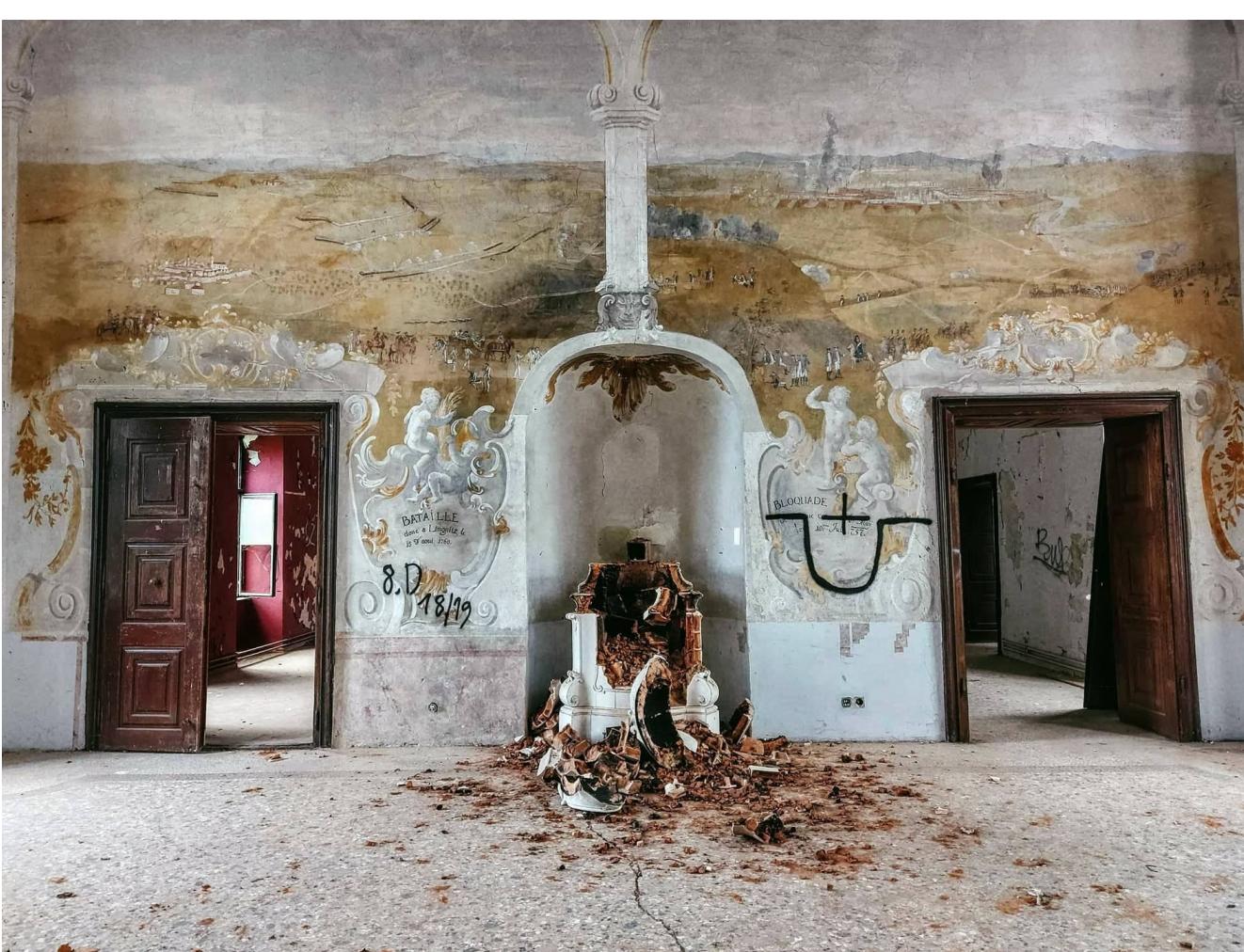
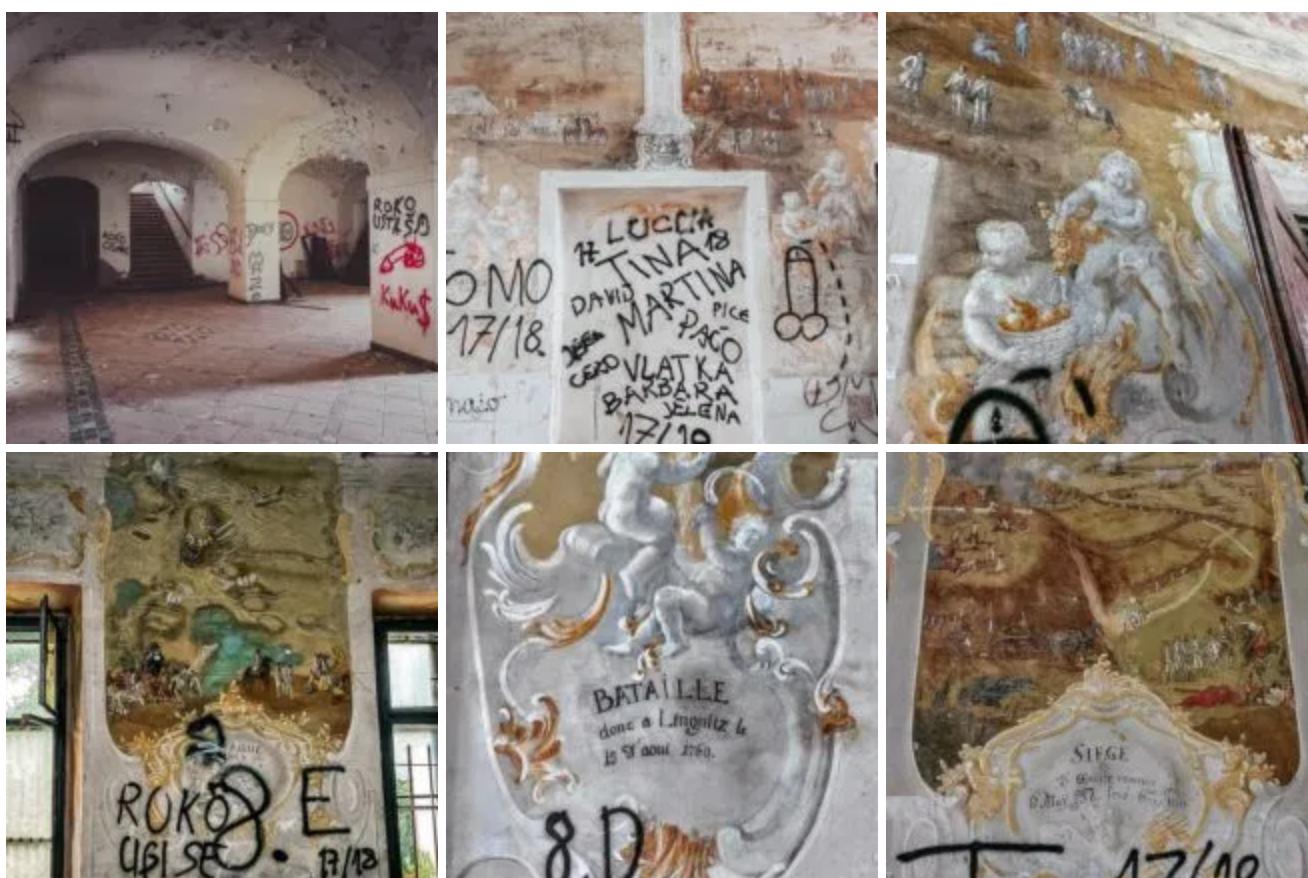


Foto: © Blaga&misterije

Veliku dvoranu, naime, krase jedinstvene freske koje prikazuju prizore različitih bitaka iz sedmogodišnjeg rata. Upravo je danas zbog tih prikaza rađenih prema

živim svjedočanstvima poznato kako su neke od odlučnih bitaka tog perioda izgledale.

Svojevrsne su to fotografije koje je naručio vojskovođa i grof Josip Kazimir Drašković (1714.-1765.), a koji je u tim bitkama i osobno sudjelovao. Po povratku iz rata u kojem je stekao generalski čin i bio odlikovan [Viteškim križem Reda Marije Terezije](#), najvišim vojnim odlikovanjem tadašnjeg carstva, sagradio je Brezovicu kakvu danas poznajemo.



Na zapadnom zidu prikazana je bitka kod Leuthena i ispad kod Schweidnitza, a na istočnom bitka kod Liegnitza i blokada Praga. Na sjevernom zidu nalaze se prikazi opsade Glatza i Olmütza, a na južnom napad kod Görlitza i bitka kod Lobositza. Gornja je strana niša oslikana motivom Gorgonine glave, a bočne niše motivima viteških kaciga, štitova, mačeva, lukova sa strelicama, kopalja, barjaka i glazbenih instrumenata poput truba i činela.

Zbog neadekvatne zaštite dvorca, nepoznati su počinitelji 2009. godine provalili u dvorac i devastirali freske grafitnim natpisima u donjoj zoni svih četiriju zidova. I danas, gotovo 11. godina kasnije, freske su prekrivene novijim grafitima i kako prikazuju fotografije, u lošem stanju.

Centralna porculanska peć uništena je i u komadima. Otužna je to slika dvorane koje skriva znatno glasovitiju povijest nego što se na prvi pogled čini.



Foto: © Blaga&misterije

U toj istoj dvorani, pod freskama, naime, 1775. godine održana je generalna skupština svih masonske loža tadašnje Hrvatske koje su tom prilikom proglašile neovisnost od ugarskih i utemeljile veliku ložu Hrvatske. Na spomenutoj skupštini sudjelovale su četiri lože: glinska L'Amitié de Guerre, zagrebačka Prudentia, varaždinska L'Union Parfaite – Libertas i loža iz Križevaca. Na čelu je bio prvi veliki meštar, grof Ivan VIII. Drašković.

Tim činom je zapravo, prvi puta načeta ideja o neovisnoj Hrvatskoj, koja je kasnijim djelovanjem slobodnih zidara pretočena u Ilirski pokret koji postaje zametak očuvanja hrvatskog narodnog preporoda nekoliko desetljeća kasnije.



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije

Upravo su Draškovići, jedna od najpoznatijih hrvatskih velikaških obitelji, zaslužni za postojanje Brezovice i njezin značaj. Njezini su članovi bili ugledni pripadnici političkih, vojnih, crkvenih i intelektualnih krugova Habsburške Monarhije koji su obnašali dužnosti župana, banova, carskih namjesnika, savjetnika, komornika, generala, biskupa i kardinala.

Kada je obitelj Drašković 1660. godine stekla Brezovicu, one je bila poznata kao utvrda zvana Starobrezovički grad čiji temelji i danas postoje. Kako je spomenuto, Draškovići vremenom podižu jednokatni barokni dvorac s dvije valjkaste kule na pročeljima i središnjim izdignutim dijelom, dvor koji kasnijim dograđivanjem dobiva svoj današnji izgled.



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije



Foto: © Blaga&misterije

Ipak, Brezovica je poznata i puno prije Draškovića. Prvi se puta spominje 1277. godine, kao mjesto koje pripada Okić gradu i njegovim gospodarima. Sljedeći spomen Brezovice datira u godinu 1551. kada se ona spominje kao burg, odnosno zidani grad okružen dvostrukim bedemom i zidanim tornjem na istoku.

Taj burg nestao je izgradnjom današnje Brezovice, koja na jedan drugi način, također polako nestaje dok gromoglasna tišina oko njezine subbine postaje zagušujuća.

Nakon tako bogate povijesti koju je čini se, lako ignorirati, ostaje pitanje na koje će biti odgovoren u nastavku ovoga serijala. Zašto svi ignoriraju uređenje i obnovu

## VIŠE S WEBA



Jeste li znali: "glavni uzrok bora nije starenje"



**BOLNICE SU IM PUNE I NEMAJU MJESTA NA INTENZIVNOJ:** ova europska zemlja trenutno se bori s najgorom epidemijom u svijetu!



Prva prirodna metoda! Producava erekciju do 46 minuta...



Bill Gates trenutno posjeduje najviše poljoprivrednog zemljišta u SAD-u



Španjolska uvela digitalni porez



HEROJ ILI ZLOČINAC? Hip hop zvijezda medicinskim radnicima donirala 'kroksice'